

PENSJON

Hå

Februar 2024

Utdanningsforbundets verdier

Våre medlemmer skal ha:

- gode trygge og forutsigbare vilkår
- likhet for kvinner og menn
- best mulig sikring
- Hele livet

Pensjon

HVORFOR
PENSJON?

HVA ER
PENSJON?

STORTINGET SIER AT FELLESSKAPET IKKE HAR RÅD LENGER

Utfordringer som må løses

- vi lever lenger*
- vi pensjonerer oss for tidlig*
- for mange pensjonister i forhold til yrkesaktive*

Pensjonsreform

2005:

- **Pensjonsforliket** (Stortinget)

2010:

- Nye opptjeningsregler: fra **besteårsopptjening** til **alleårsopptjening** (fra 1963 kullet)
- Overgangsordninger (fra 1953-1963 kullet)

2011:

- **Levealdersjustering**
- **Fleksibelt uttak** fra 62-67 år
- **Jobb så mye du vil** når du tar ut pensjonen

2020

- Pensjonsreformen gjennomført - NY offentlig tjenestepensjon

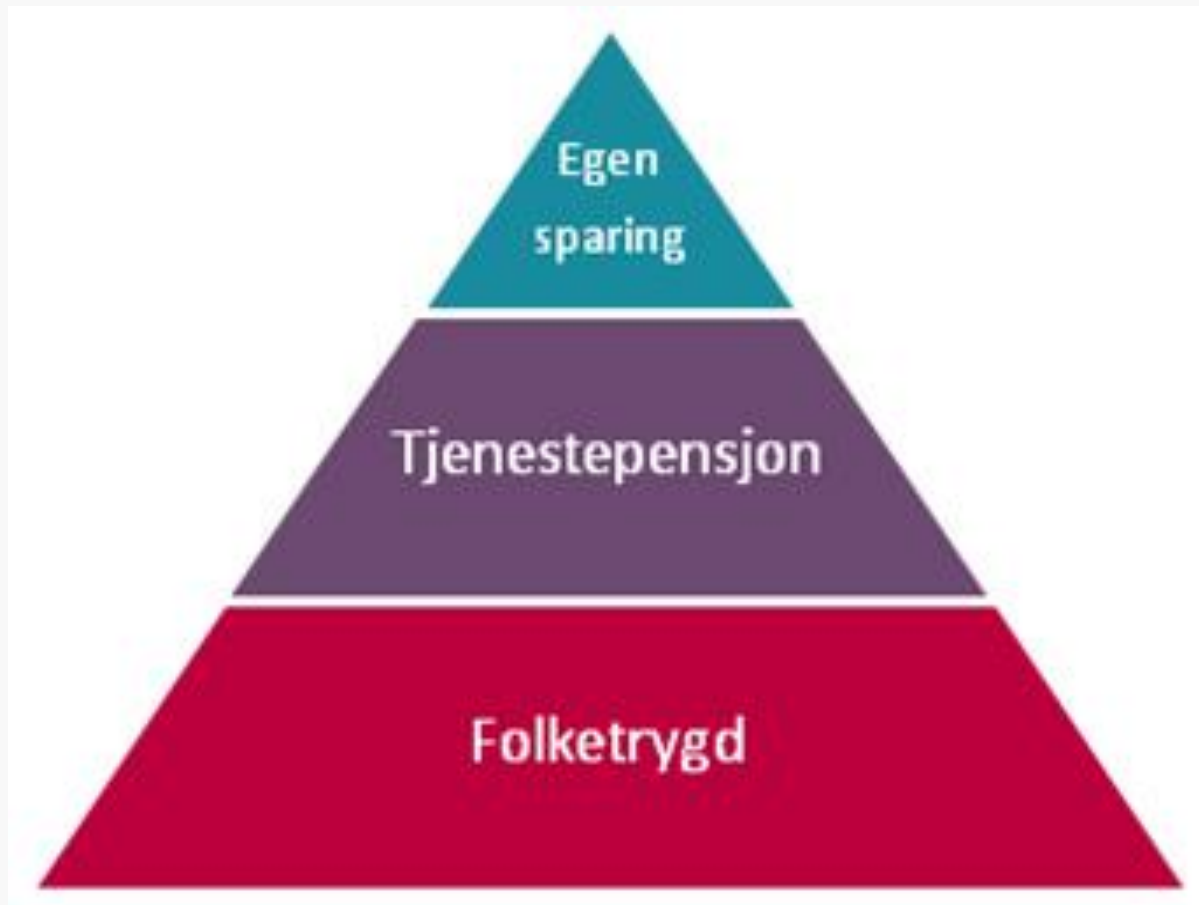
Viktige endringer

- Alleårsopptjening, 13 - 75 år
- Levealdersjustering
- Fleksibelt uttak
- Mobilitet
- Ingen avkorting

5 faktorer som er avgjørende for din pensjon

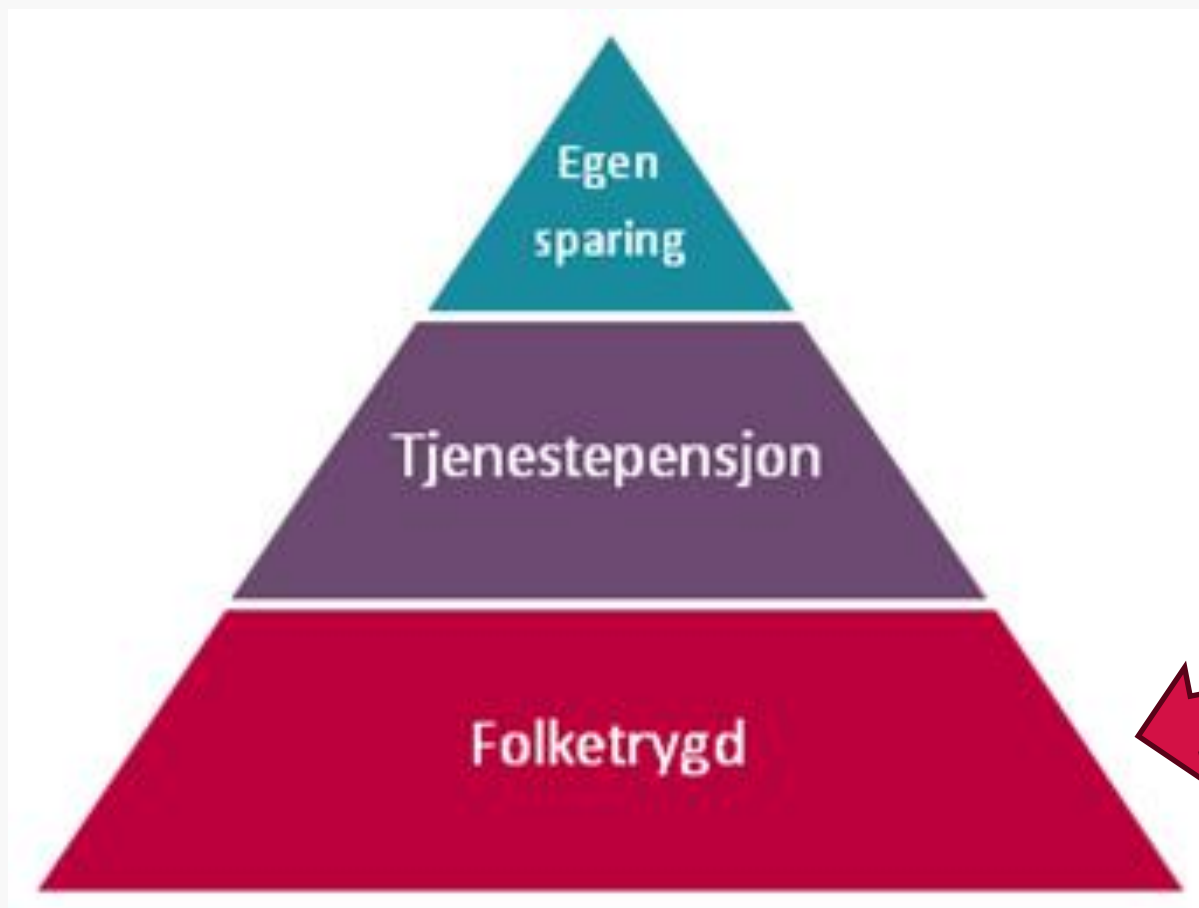
- Fødselsår
- Arbeidsforhold/Inntekt
- Type tjenstepensjonsordning
- Alder når du går av
- Levealdersjustering- beregnet levealder for ditt årskull

Hvordan er pensjonen bygd opp?

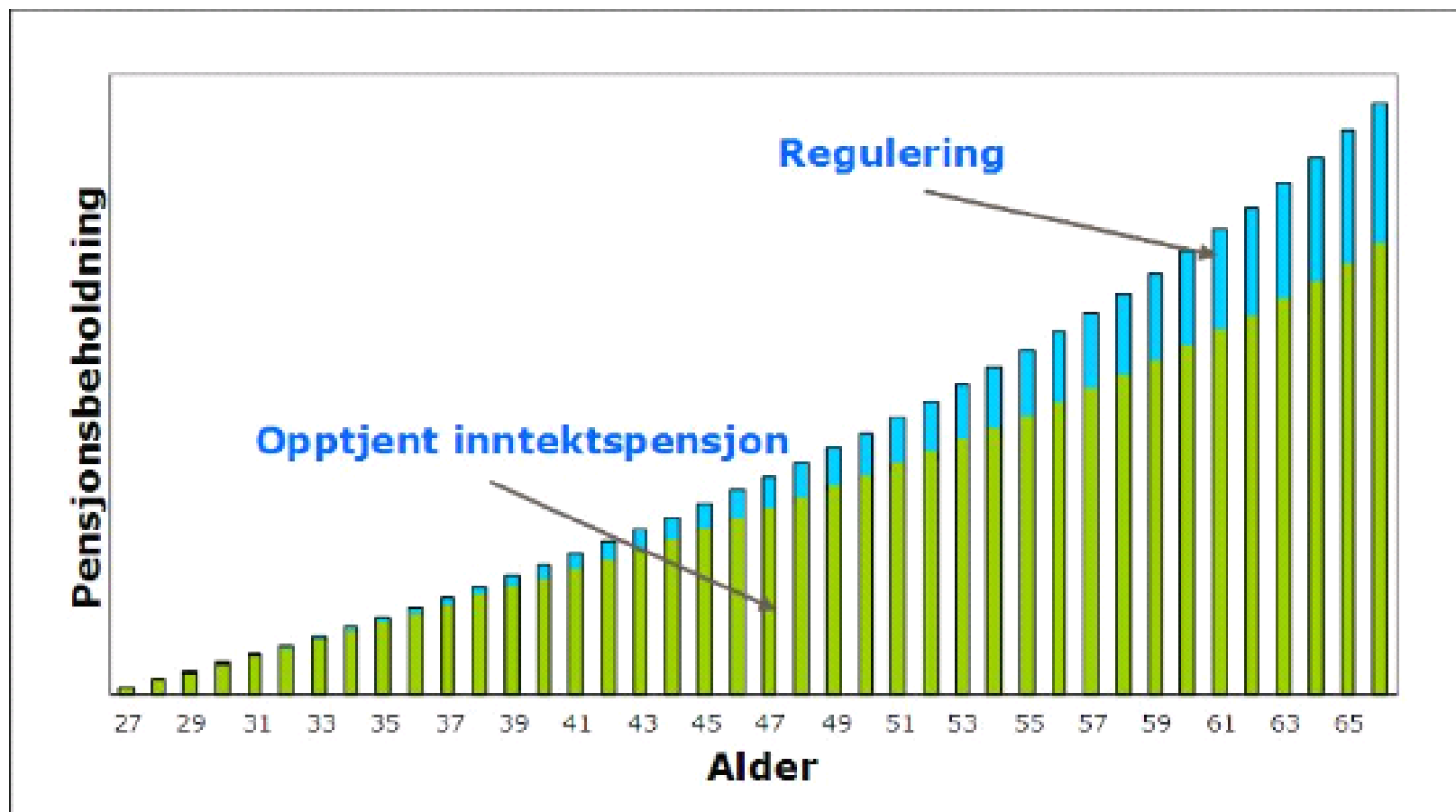

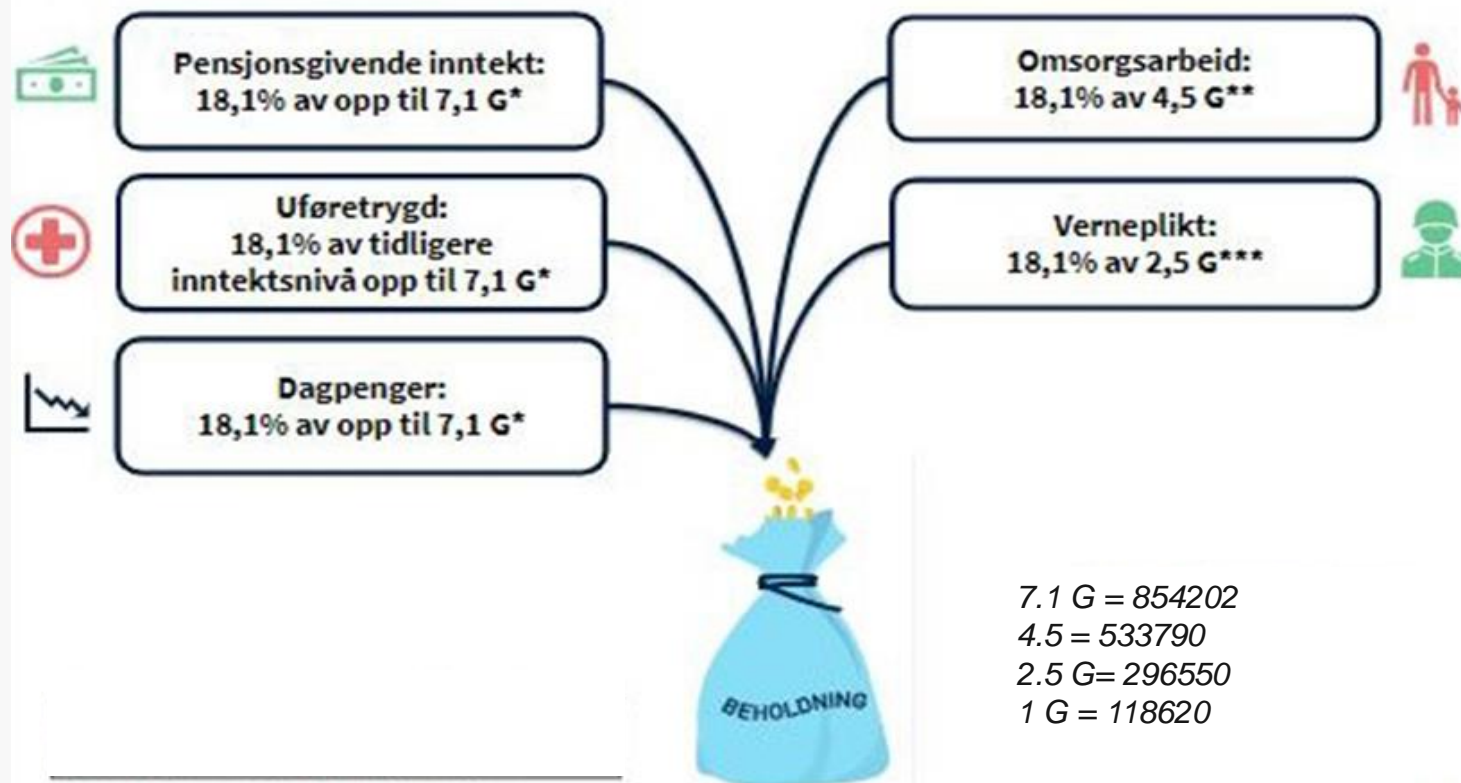
Hvordan er pensjonen bygd opp?

PENSJONSBEHOLDNING - Folketrygden

Årlig opptjening

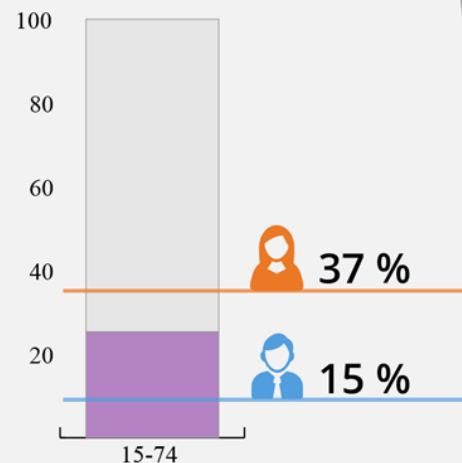
Kvinners yrkesmønster – konsekvens for pensjonsopptjening

- Jobber mer deltid
- Har lavere lønn
- Går av tidligere (Fafo 2014)
- Har flere permisjoner og ulønna fravær
- Jobber mer midlertidig enn menn

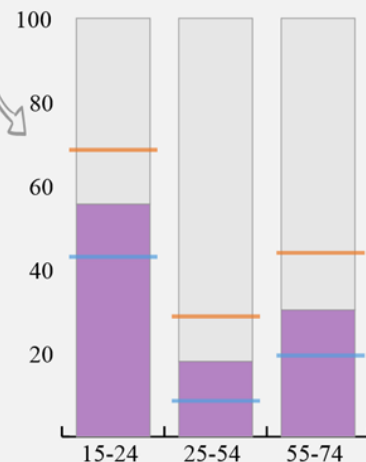
Deltidsarbeid. 2015

25 prosent

av sysselsatte jobber deltid

Det er store variasjoner mellom kjønn og alder. Blant **ynge kvinner** jobber **69 %** deltid.

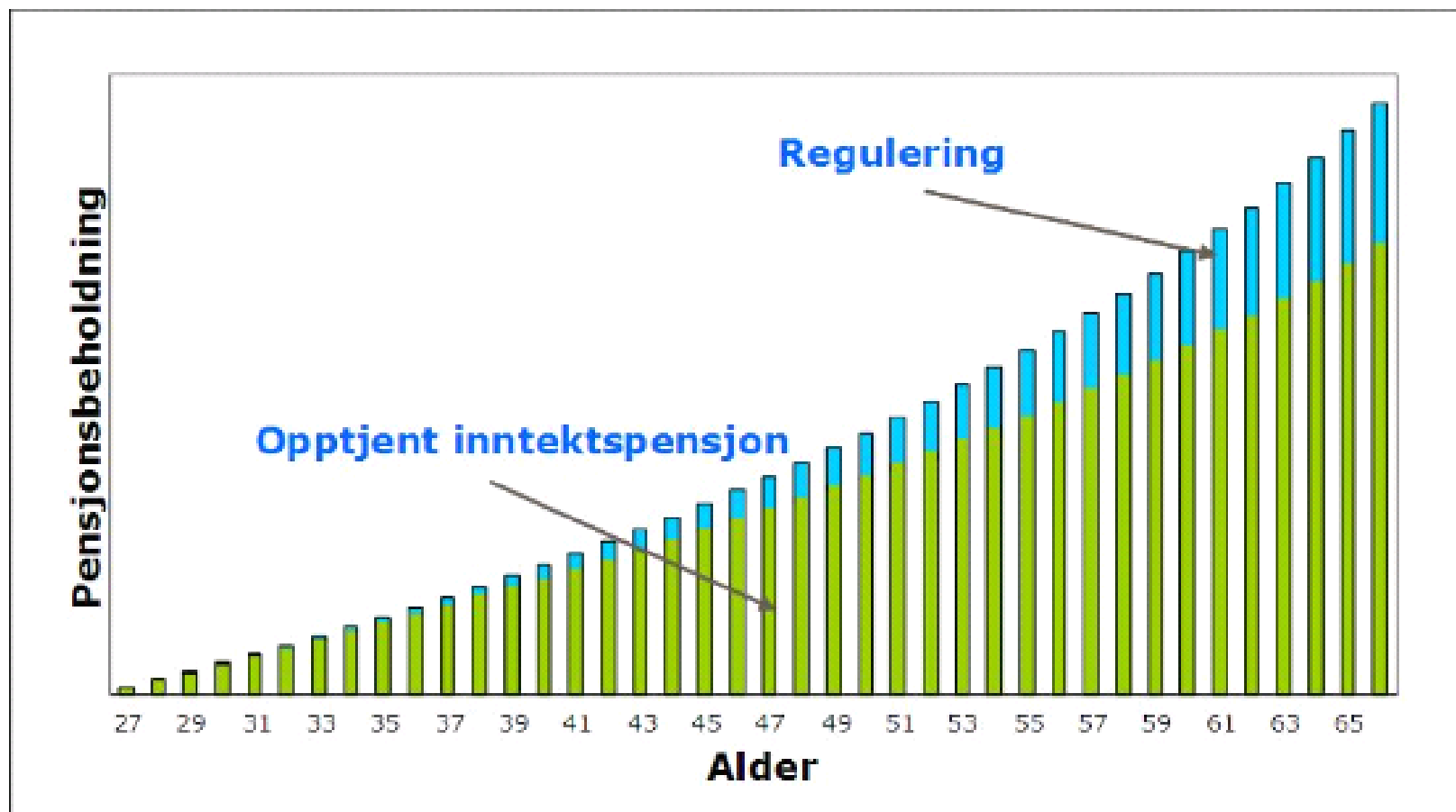
Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

www.ssb.no/aku

LEVEALDERSJUSTERING

- **Pensjonsreformen trådte i kraft i 2011 med innføring av blant anna levealdersjustering**
- Levealdersjustering vil seie at pensjonen skal justerast ned i forhold til kor mange leveår det er forventa at ditt årskull har att på det tids-punktet ein tek ut alderspensjon. Pensjonen fordelast på antal år det er forventa at ein lever.
- Offentlege tenestepensjonar blir levealdersjusterte for alle kull som er fødde etter 1943.
- Fødd før 1959, garantert minst 66 % av sluttlønn dersom ein har full opptening.

PENSJONSBEHOLDNING - Folketrygden

LEVEALDERSJUSTERING – KONSEKVENSER

Født	År	Antatt antall leveår etter 67	Pensjonsnivå gitt uendret pensjalder	Høyere pensjalder med 66%
1943	2010	16 år	66 %	
1953	2020	18 år	63 % 66 % *	+ 1 år
1963	2030	19 år	60 %	+ 2 år og 4 mnd.
1973	2040	20 år	57 %	+ 3 år og 2
1983	2050	21 år	54 %	+ 4 år

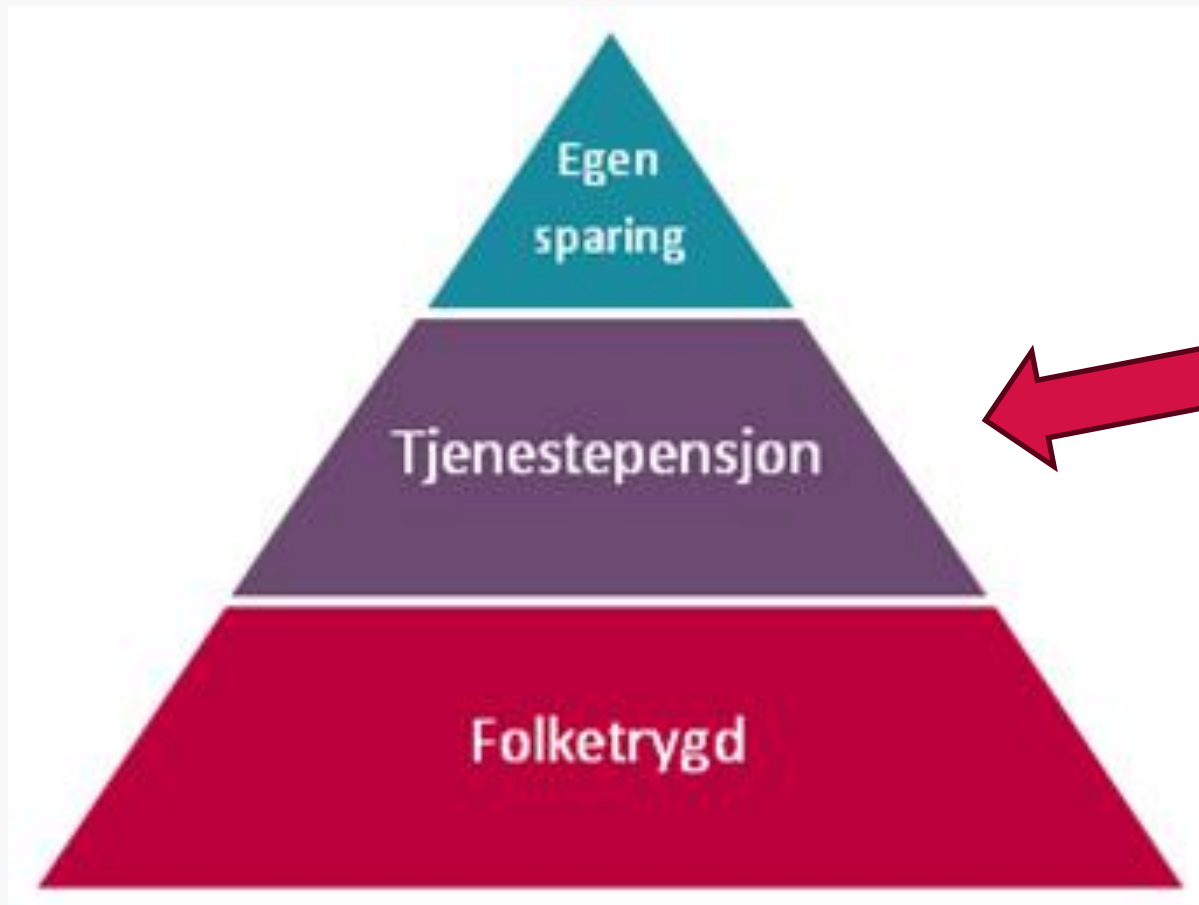

SPØRSMÅL?

Hvordan er pensjonen bygd opp?

Tjenestepensjon

- Alle bedrifter må ha tjenestepensjon for de ansatte
- Mesteparten betalt av arbeidsgiver – minst 2%
- SPK/KLP/Forsikringsselskap = tilbydere
- Offentlig tjenestepensjon/Innskudd

TJENSTEPENSJON – offentlig sektor

- Født før 1963 - Bruttopensjon
- Født etter 1962- Offentlig tjenstepensjon (ny)

Ny offentlig tjenstepensjon

- **Påslagsmodell** – det vil si at det er **ingen samordning** med folketrygden som i dag. Alderspensjonen kommer fra Folketrygden som basis
  - + Tjenstepensjon
  - + AFP – tillegg (med visse vilkår)
- Opptjening alle år i offentlig tjeneste fram til 75 år
- Du velger når du starter uttak av pensjonen fra 62 – 75 år
- Du kan fritt kombinere inntekt og pensjon

Opptjening

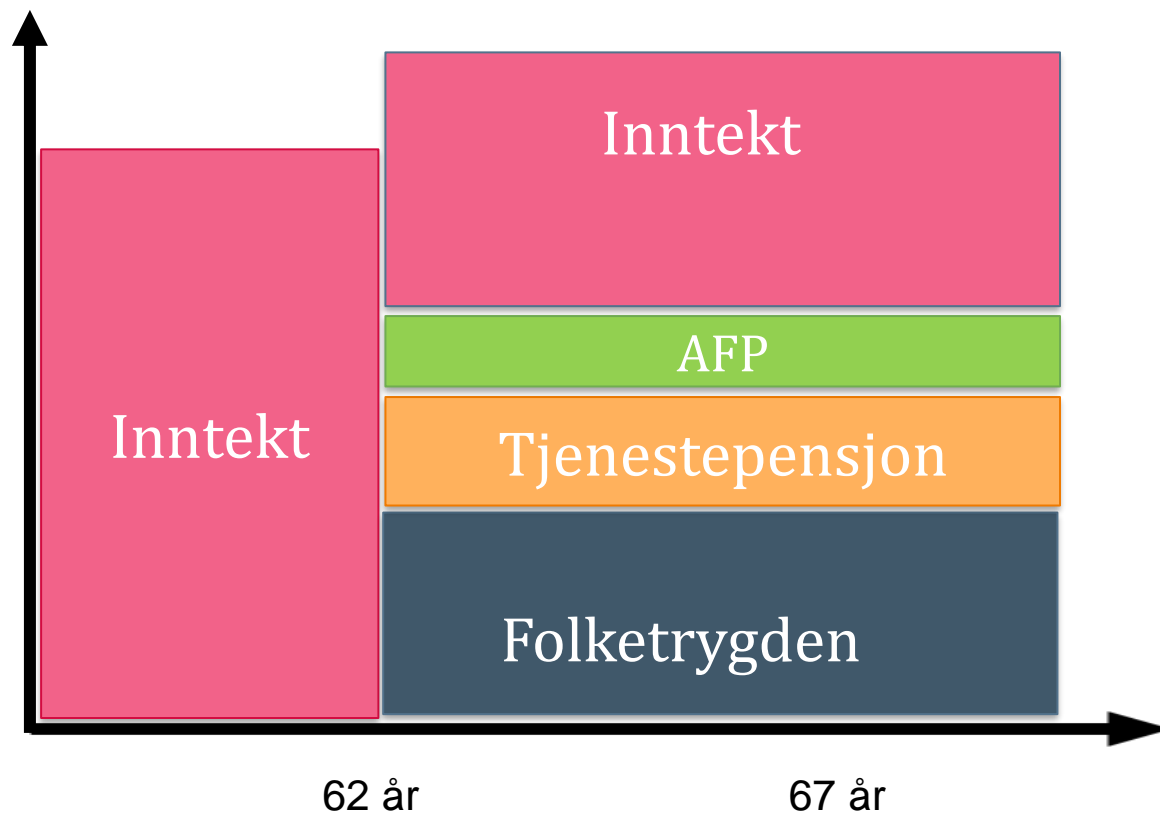
- **Tjenestepensjon:** 5,7 prosent av inntekt alle år i offentlig sektor, 18,1 prosent av inntekt over 7,1 G (for å kompensere for at folketrygden ikke gir opptjening for inntekt over 7,1 G)
- **AFP:** 4,21 % av folketrygdgrunnlaget (all skattbar inntekt)
  - **Betinget tjenestepensjon:** 3 % av inntekt alle år i offentlig sektor

G= folketrygdens
grunnbeløp
I dag 118 620
7,1 G = 854 202

Medregning av pensjon i SPK

- Inntil 3 år - militærtjeneste
  - sykdom i familie
  - streik
- Inntil 4 år - omsorgspermisjon barn
  - studiepermisjon
  - flytting med ektefelles arbeid i utenriks-tjeneste/internasjonalt organisasjonstjeneste
- Inntil 5 år - arbeid for internasjonal organisasjon i utlandet

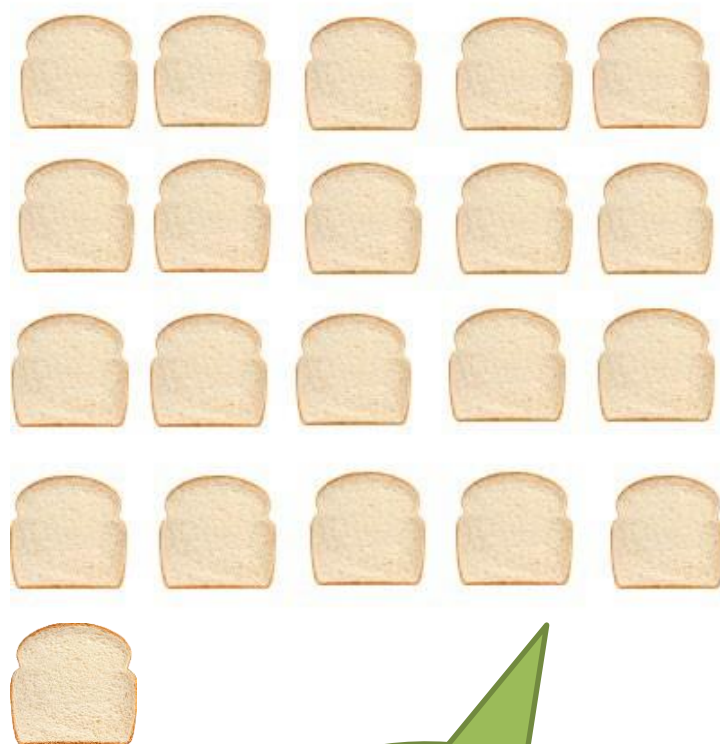
NY opptjeningsmodell

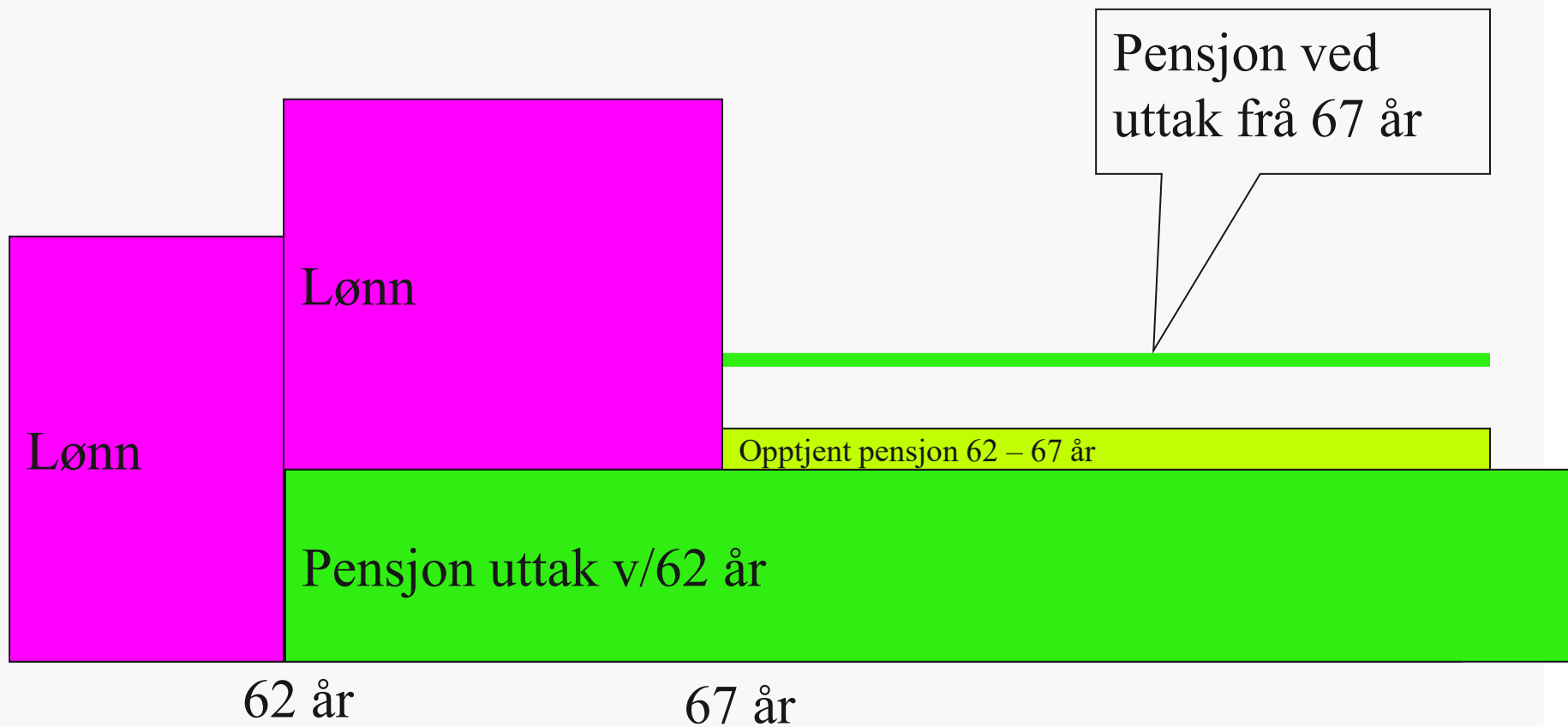
Levealdersjustering og fleksibelt uttak

Størrelsen på
syltetøyglasset =
pensjonsbeholdning

Antall skiver =
antall pensjonistår

LØNN OG PENSJON FRÅ 62 ÅR

«Uførefella»: - Frykter for livet

Maria føler hun blir tvunget til å jobbe fulltid ett år etter at hun fikk hjerteinfarkt. Hvis ikke vil hun bli rammet av «uførefella».

Kilde,
Dagbladet.no
07.01.2023

LIVREDD: Maria Kiland-Langeland har vært gjennom brystkreft og hjerteinfarkt. Nå må hun utsette seg for større arbeidsmengde enn hun takler - for å få det hun mener hun fortjener. Foto: Sondre Transeth

Uførefella

- Uførepensjon, uføretrygd eller AAP beregnes ut fra lønn.
- Kan føre til lav inntekt i fremtiden
  - Nav beregner ytelsen fra den lønnen du hadde på søknadstidspunktet
- Riktig ytelse fra NAV første gang, gir høyere utbetaling fra NAV om du senere søker om uføretrygd eller økt uføregrad
  - Snakk med legen!
- Ta kontakt med tjenstepensjonskassa og søk råd og veiledning FØRST!

Gode råd og anbefalinger:

- Sett deg inn i regelverk og din pensjon - vit hva du gjør
- Tenk over hva du ønsker å gjøre som pensjonist – hvor stor pensjon må du ha? vil du ha økonomi til det?
- Slutte helt eller delvis?
- Hva er pensjonssparing
- Skatteregler
- Sjekk jevnlig hva er innrapportert til pensjonsordningen/e dine
- Ta kontakt!

Finn informasjon om din pensjon:

- [Mine pensjonsavtaler - norskpensjon.no](https://norskpensjon.no)
- [Din pensjon - nav.no](https://nav.no)

Brutto alderspensjon

- Født 1962 eller tidligere
- Bruttogaranti
- Sluttlønn – pensjonsgrunnlag
- Inntektstak på kr 15.000
- AFP som førtidspensjon

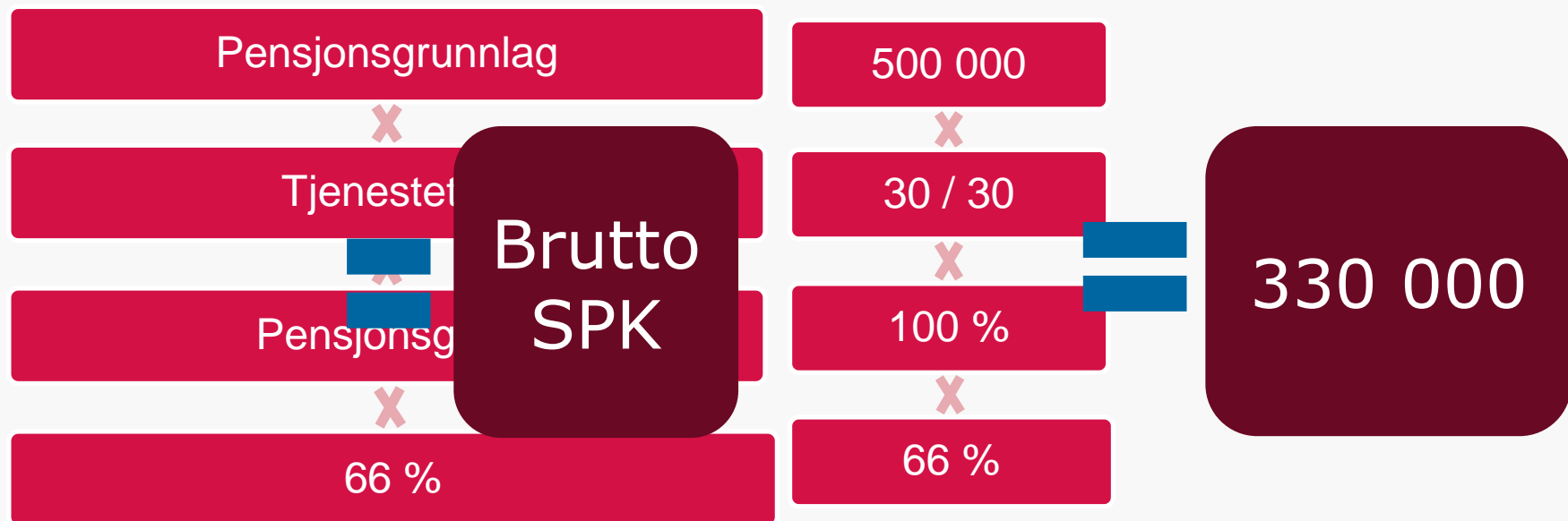

Snart pensjonist – hva velger jeg?

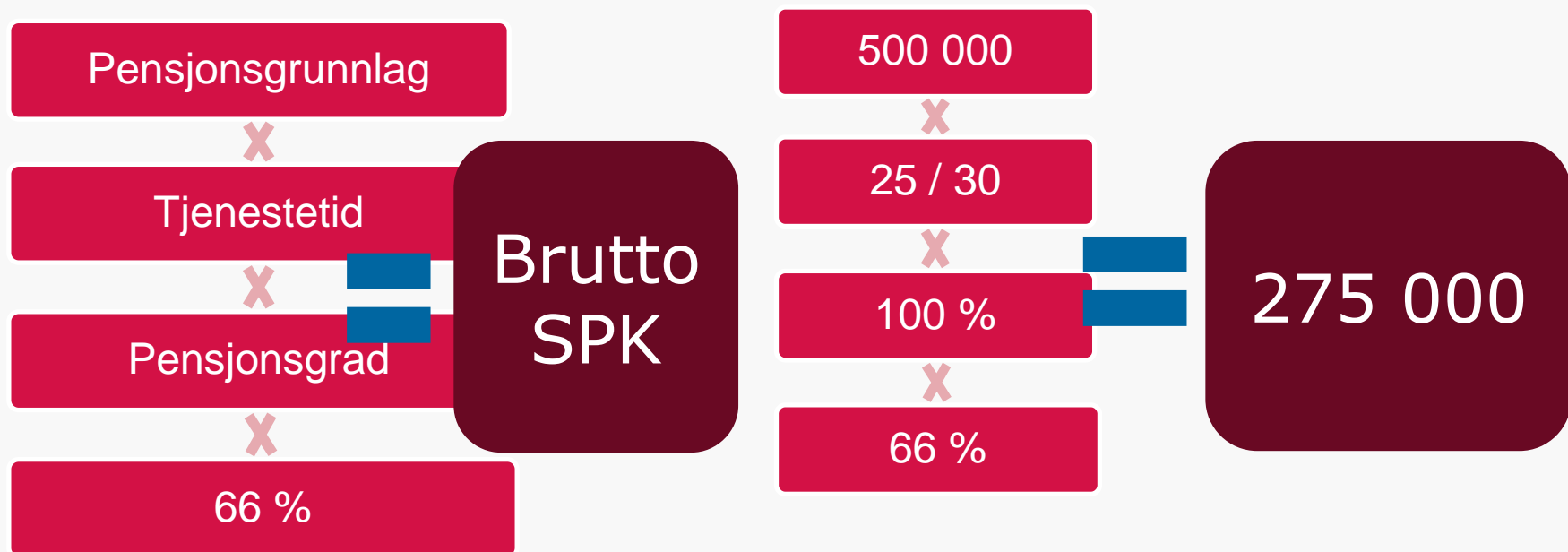

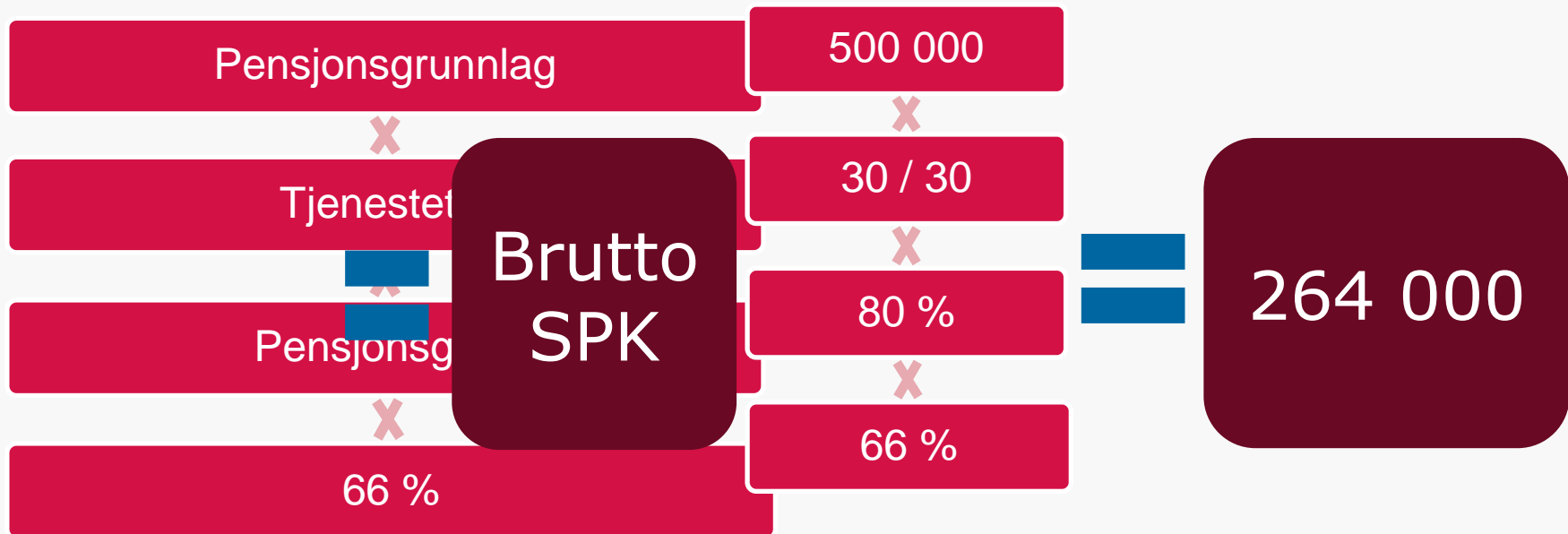
Brutto alderspensjon

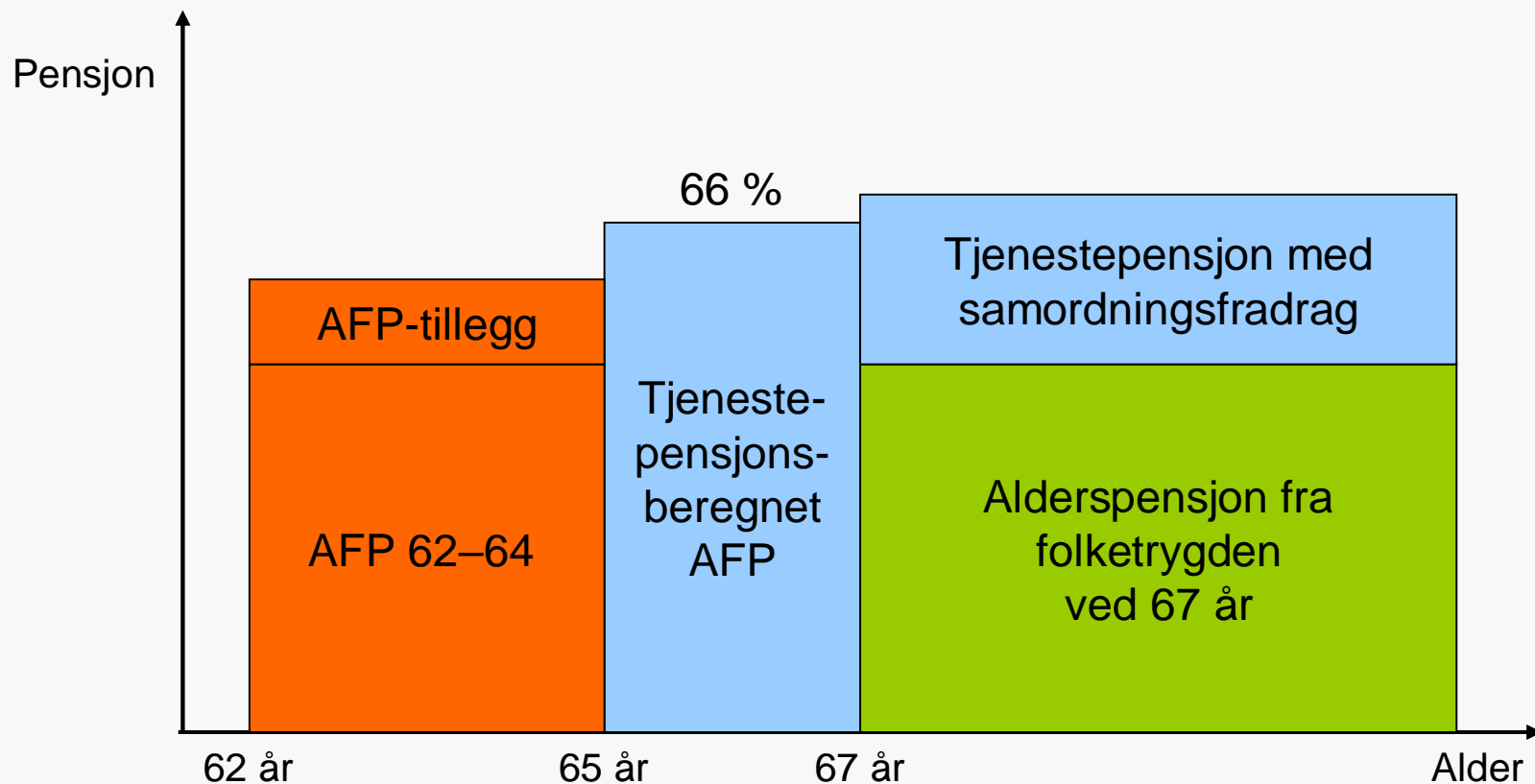

Brutto alderspensjon

Brutto alderspensjon

Etteroppgjør

- Ved inngåelse av AFP melder man inn forventet inntekt til NAV
- Man har anledning til å tjene inntil 15 000 i tillegg til innmeldt beløp
- All inntekt over 15 000 kr vil føre til redusert pensjon, og krav om etterbetaling
- NB! Pass på korrekt tidspunkt (31. juli) for pensjonering for dem som går fra delvis AFP til full pensjon

SPØRSMÅL?

Takk for oss!

- Margareth Vatne Rønningsen: margareth.ronningsen@utdanningsforbundet.no
- Nina Horpestad: nina.horpestad@utdanningsforbundet.no